

88000, Закарпатська область, м. Ужгород, вул. Фединця, 14
тел: +38 (050) 432-17-88
email: p.nemesh@vkdka.org, веб-сайт: www.vkdka.org

14 Fedyntsya Street, Uzhgorod, Zakarpattya Regional, 88000 Ukraine
phone: +38 (050) 432-17-88
email: p.nemesh@vkdka.org, web-site: www.vkdka.org

Р І Ш Е Н Н Я

09 жовтня 2024 року

м. Ужгород

Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури (КДКА) Закарпатської області в особі дисциплінарної палати (надалі – Дисциплінарна палата) у складі: голови Дисциплінарної палати Гончарова В.В., заступника голови Дисциплінарної палати Зеленька С.П., секретаря Дисциплінарної палати Бухтоярової О.В., членів Дисциплінарної палати: Бабича В.В., Кучеренка В.О., Петюшки Р.В., Сочки І.І., Чорби П.П., розглянувши у відкритому засіданні в приміщенні КДКА Закарпатської області дисциплінарну справу стосовно адвоката Р., –

ВСТАНОВИЛА:

До КДКА Закарпатської області надійшла для розгляду скарга Вищої школи адвокатури Національної асоціації адвокатів України (ВША НААУ) від 24.07.2024 року, у якій наводяться відомості щодо вчинення адвокатом Р. дисциплінарного проступку.

За результатами перевірки наведених у цій скарзі відомостей рішенням КДКА Закарпатської області від 17.09.2024 стосовно адвоката Р. порушено дисциплінарну справу.

Заслухавши Бухтоярову О.В., яка доповіла матеріали дисциплінарної справи, Дисциплінарна палата встановила наступне.

Згідно з даними Єдиного реєстру адвокатів України (ЄРАУ) 09.01.2018 адвокату Р. видано свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю №_____ на підставі рішення Ради адвокатів Закарпатської області від _____ №____. Із профайла цього адвоката в ЄРАУ вбачається, що його право на заняття адвокатською діяльністю не зупинено та не припинено.

У вказаній скарзі ВША НААУ зазначається та з доданих до неї матеріалів вбачається, що адвокат Р. у 2019, 2020, 2021, 2022 і 2023 роках не виконав свій професійний обов'язок з підвищення кваліфікації, встановлений п.п.4, 6 ч.1 ст.21 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», Порядком підвищення кваліфікації адвокатів України, затверджений рішенням Ради адвокатів України від 21.09.2019 року №111 та Порядком підвищення кваліфікації адвокатів України, затвердженим рішенням Ради адвокатів України №63 від 03.07.2021 (з наступними змінами).

З огляду на це ВША НААУ вважає, що адвокат Р. вчинив дисциплінарний проступок, а тому просить притягнути його до дисциплінарної відповідальності.

До скарги додано, серед іншого, скріншот інформації з сайту ВША НААУ, з якого вбачається факт невиконання адвокатом Р. вимог по підвищенню кваліфікації за 2019, 2020, 2021, 2022, 2023 роки.

Адвокат Р. надав Дисциплінарній палаті письмові пояснення, у яких вказує, що розміщені на офіційному веб-сайті ВША НААУ дані щодо нього є некоректними, оскільки не відображають усієї інформації про прийняття ним участі у заходах з підвищення професійної кваліфікації.

Зазначає, що він не приймав участі у таких заходах, які проводила безпосередньо ВША НААУ, проте приймав участь у відповідних заходах, які проводилися іншими операторами з підвищення кваліфікації адвокатів.

Зокрема, 09 та 10 липня 2019 року приймав участь у дводенному практикумі «Правові позиції Європейського суду з прав людини та суду Європейського Союзу. Право на мирне володіння майном: європейський та національний досвід», який проводився акредитованим оператором з підвищення кваліфікації адвокатів – Юридичний портал «Ratio Decidendi», що підтверджується інформацією, яка міститься на сайті Центру акредитації ВША НААУ.

За участь у такому заході отримав 10 залікових балів, про що отримав відповідний сертифікат.

У 2020 році приймав участь у заході з підвищення професійної кваліфікації, організованому акредитованим оператором з підвищення кваліфікації адвокатів – ПрАТ «Юридична практика», що підтверджується інформацією, яка міститься на сайті Центру акредитації ВША НААУ (посилання: <https://cpd.hsa.org.ua/organizers>).

Проте сертифікат йому не було надано.

Крім того звертає увагу, що невиконання ним обов'язку з підвищення кваліфікації зумовлене об'єктивними обставинами, а саме запровадженням в Україні у 2020 році карантину, зумовленого епідемією «COVID-19», розпочатою у лютому 2022 року повномасштабною військовою агресією Російської Федерації проти України, а також необхідністю догляду з 2020 року за хворою своєю матір'ю Р., яка у 2023 році отримала другу групу інвалідності довічно, що підтверджується довідкою до акту МСЕК.

У той же час стверджує, що постійно вивчає новели у національному законодавстві, вивчає судову практику, яку оприлюднює Верховний Суд у дайджестах і оглядах, розміщених на офіційному сайті цього Суду, здійснює вивчення інформації, яка надходить на його електронну поштову скриньку від Інформаційної служби НААУ, а тому вважає, що самостійно, в межах своїх можливостей, здійснює підвищення професійної кваліфікації.

Вказує, що у зв'язку з наведеними вище обставинами він позбавлений фінансової можливості приймати участь в оплатних заходах з підвищення кваліфікації адвокатів, які організовує ВША НААУ, а кількість безоплатних таких заходів є дуже незначною і не дозволяє набрати необхідну кількість балів.

До своїх пояснень адвокат додав копію пенсійного посвідчення своєї матері, копію довідки до акту огляду МСЕК щодо інвалідності своєї матері та копію сертифікату ТзОВ «Юридичний портал «Ratio Decidendi» про участь у дводенному практикумі сумарною кількістю 10 годин.

Учасники дисциплінарного провадження, які завчасно і належним чином повідомлені про призначення розгляду даної дисциплінарної справи на 09 жовтня 2024 року, не з'явилися цього дня у засідання Дисциплінарної палати.

Натомість, адвокат Р. 03.10.2024 надіслав на електронну пошту КДКА Закарпатської області клопотання про розгляд дисциплінарної справи за його відсутності.

До цього клопотання додатково додав копію свідоцтва про своє народження на підтвердження спорідненості зі своїми батьками, копію свідоцтва про смерть батька та копії інших документів щодо незадовільного стану здоров'я своєї матері, зокрема і висновку ЛКК про потребу його матері у постійному сторонньому догляді через наявність порушень функцій організму у зв'язку з невиліковними хворобами

Згідно з ч.2 ст.40 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» у разі повторної неявки адвоката чи особи, яка ініціювала питання дисциплінарної відповідальності адвоката, на засідання дисциплінарної палати кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури розгляд дисциплінарної справи здійснюється за їх відсутності незалежно від причин неявки. Аналогічні приписи містяться і у ст.46 Положення про порядок прийняття та розгляду скарг щодо неналежної поведінки адвоката, яка може мати наслідком його дисциплінарну відповідальність, затвердженого рішенням РАУ від 30.08.2014 №120 (надалі – Положення №120).

З урахуванням таких норм законодавства та обізнаності учасників дисциплінарного провадження про призначення розгляду дисциплінарної справи Дисциплінарна палата не виявила перешкод для розгляду цієї справи за відсутності вказаних осіб.

Дослідивши матеріали дисциплінарної справи, Дисциплінарна палата приходить до таких висновків.

Згідно з п.п.4, 5 ч.1 ст.21 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» підвищення професійного рівня та виконання рішень органів адвокатського самоврядування є професійним обов'язком адвоката.

За приписами статей 12, 65 Правил адвокатської етики, затверджених Звітно-виборним з'їздом адвокатів України 09.06.2017, із наступними змінами (надалі – Правила адвокатської етики), адвокат зобов'язаний виконувати і дотримуватись загальнообов'язкових рішень органів адвокатського самоврядування, прийнятих в межах їх компетенції у спосіб, передбачений Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».

Відповідно до п.2 розділу I Порядку підвищення кваліфікації адвокатів України у новій редакції, затвердженій рішенням Ради адвокатів України (РАУ) від 03.07.2021 №63 (надалі – Порядок підвищення кваліфікації), підвищення кваліфікації є важливим професійним обов'язком адвоката.

Пунктом 20 цього Порядку було встановлено, що всі адвокати зобов'язані підвищувати кваліфікацію адвоката на рівні 10 годин на рік, тобто отримувати 10 залікових балів.

Надаючи оцінку діям адвоката Р., Дисциплінарна палата виходить з наступного.

Рішенням РАУ від 07.06.2024 №22 визначено:

1. Невиконання адвокатом вимог з підвищення кваліфікації згідно з Порядком підвищення кваліфікації за звітний календарний рік (з 01 січня по 31 грудня) та попередні роки є самостійними триваючими дисциплінарними проступками до часу отримання електронних сертифікатів про підвищення кваліфікації, які підтверджують виконання адвокатом встановлених вимог з підвищення професійного рівня або притягненням винної у невиконанні обов'язку особи до відповідальності, що припиняє дисциплінарний проступок. Зазначені дисциплінарні проступки припиняються з часу отримання електронного сертифікату про підвищення кваліфікації за формою, затвердженою ВША НААУ, що підтверджує виконання адвокатом встановлених вимог з підвищення професійного рівня, або з часу притягнення винного у невиконанні обов'язку адвоката до дисциплінарної відповідальності.

2. Отримання адвокатом такого електронного сертифікату за звітний календарний рік та попередні роки є підтвердженням виконання ним встановлених вимог з підвищення професійного рівня, а також підставою для відмови у відкритті дисциплінарного провадження та його закриття, у разі якщо таке дисциплінарне провадження відкрито.

Разом з тим, рішенням РАУ від 16.03.2022 №30 дія пунктів 19, 20 Порядку підвищення кваліфікації була призупинена на період дії воєнного стану.

Згодом, на підставі рішення РАУ від 27.12.2022 №185 «Щодо деяких питань виконання адвокатами вимог Порядку підвищення кваліфікації адвокатів України», дію пунктів 19, 20 цього Порядку відновлено.

З цього приводу у листі Голови НААУ від 20.08.2024 №1372/0/2-24, адресованому до КДКА Закарпатської області, зазначено, що невиконання адвокатом обов'язку з підвищення свого професійного рівня за 2022 рік не має наслідком його дисциплінарну відповідальність за вказаний період.

З огляду на це Дисциплінарна палата не вбачає підстав для притягнення адвоката Римаря А.В. до дисциплінарної відповідальності за невиконання ним вимог з підвищення свого професійного рівня (підвищення кваліфікації) за 2022 рік.

Постановою Шостого апеляційного адміністративного суду (6ААС) від 10 вересня 2024 року у справі №640/1859/22 за позовом П. до НААУ, із залученням ВША НААУ третьою особою, визнано протиправними і скасовані пункти 18, 19, 20 Порядку підвищення кваліфікації.

Частиною другою статті 265 Кодексу адміністративного судочинства України визначено, що нормативно-правовий акт втрачає чинність повністю або в окремій його частині з моменту набрання законної сили відповідним рішенням суду. А згідно з ч.1 ст. 325 цього ж Кодексу постанова суду апеляційної інстанції набирає законної сили з дати її прийняття.

Отже, з 10 вересня 2024 року (дати ухвалення постанови 6ААС у справі №640/1859/22) втратив чинність пункт 20 Порядку підвищення кваліфікації, який передбачав обов'язок всіх адвокатів підвищувати свою кваліфікацію на рівні 10 годин на рік (отримувати 10 залікових балів).

Статтею 58 Конституції України задекларовано, що закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі, крім випадків, коли вони пом'якшують або скасовують відповідальність особи.

З наданої адвокатом Р. копії сертифікату Юридичного порталу «Ratio Decidendi» слідує, що 09-10 липня 2019 року цей адвокат приймав участь у дводенному відповідному практикумі сумарною кількістю 10 годин.

Крім того, адвокат Р. стверджує, що у 2020 році приймав у заході з підвищення професійної кваліфікації, організованому акредитованим оператором з підвищення кваліфікації адвокатів – ПрАТ «Юридична практика», але відповідний сертифікат йому не був виданий.

У той же час ВША НААУ, стверджуючи про невиконання адвокатом Р. вимог з підвищення кваліфікації за 2020 рік, не зазначила обсяг невиконання ним таких вимог, тобто наявність певної кількості залікових балів, чи відсутність таких взагалі.

Статтею 70 Правил адвокатської етики та ст.7 Положення №120 визначено, що адвокат не зобов'язаний доводити свою невинуватість у вчиненні дисциплінарного проступку. Обов'язок доказування вини адвоката у вчиненні дисциплінарного проступку покладається на особу, яка ініціює дисциплінарне провадження стосовно адвоката. Усі сумніви щодо доведеності вини адвоката тлумачаться на його користь.

З огляду на такі приписи цих нормативних актів щодо презумпції невинуватості адвоката та ненадання ВША НААУ належних доказів стосовно обсягу невиконаного адвокатом Р. обов'язку з підвищення кваліфікації за 2019-2020 роки, Дисциплінарна палата також не вбачає підстав для притягнення цього адвоката до дисциплінарної відповідальності за невиконання ним вимог з підвищення свого професійного рівня (підвищення кваліфікації) за ці роки.

Відповідно до пунктів 5 та 6 ч.2 ст.34 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» невиконання або неналежне виконання адвокатом своїх професійних обов'язків і невиконання ним рішення органу адвокатського самоврядування є дисциплінарним проступком.

Тому, Дисциплінарна палата вважає, що поведінка адвоката Р. по невиконанню професійного обов'язку з підвищення кваліфікації за 2021 і 2023 роки містить ознаки дисциплінарного проступку.

Разом з тим, Дисциплінарна палата приймає до уваги існування в Україні карантину і воєнного стану, зумовлених поширенням захворювання «COVID-19» і військовою агресією Російської Федерації проти України відповідно, та наведені адвокатом Р. і підтверджені належними доказами його складні сімейні обставини, а тому визнає їх поважними причинами, які унеможливили виконання ним обов'язку з підвищення кваліфікації за вказані роки.

Ураховуючи такі обставини, Дисциплінарна палата не вбачає в діях адвоката Р. по невиконанню обов'язку з підвищення кваліфікації за 2021 і 2023 роки дисциплінарного проступку.

Частиною першою статті 41 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» встановлено, що за результатами розгляду дисциплінарної справи дисциплінарна палата кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури приймає рішення про притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності за вчинення дисциплінарного проступку і застосування до нього дисциплінарного стягнення або про закриття дисциплінарної справи.

Керуючись ст.ст.33, 40, 41 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», Дисциплінарна палата –

ВИРІШИЛА:

Закрити дисциплінарну справу стосовно адвоката Р. (свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю №_____, видане _____ на підставі рішення Ради адвокатів Закарпатської області від _____ №____) у зв'язку з відсутністю в його діях дисциплінарного проступку.

Копію цього рішення надіслати або вручити під розписку адвокату та особі, яка ініціювала питання про дисциплінарну відповідальність адвоката.

Дане рішення може бути оскаржено протягом тридцяти днів з дня його прийняття до Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури або до суду.

Голова Дисциплінарної палати	(підпис)	Валентин ГОНЧАРОВ
Секретар Дисциплінарної палати	(підпис)	Оксана БУХТОЯРОВА